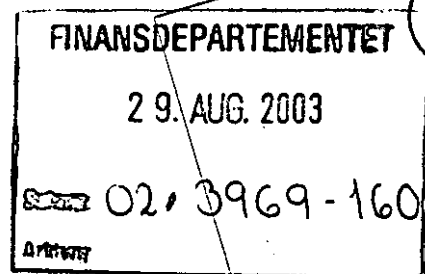

Til: Finansdepartementet
V/ statssekretær Øystein Børmer
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Oslo, 11. august 2003.

**NASJONAL AGENDA 21- KOMMENTAR TIL SKISSE TIL HANDLINGSPLAN
FOR BÆREKRAFTIG UTVIKLING FRA FREDSGRUPPA TIL FORUM FOR
MILJØ OG UTVIKLING.**

Det er positivt at det har kommet med noen linjer om internasjonal fred og sikkerhet i forslaget, men det fremgår ikke av teksten at sammenhengen mellom våpen/ krig og utvikling/ miljø er erkjent.

Norge må i sin nye ledende posisjon i FNs miljø og utviklingspolitikk erklære at flere nødvendige tiltak må settes inn gjennom FN for å redusere den militære sektors blokkering av utvikling og miljøbevaring.

Rent konkret bør Nasjonal Agenda 21 uttrykke at Norge støtter generalsekretær Kofi Annan forslag på dette feltet og bidra til at diskusjonen om den militære sektor kommer i gang i CSD. (se vedlegg 1, punktene a og b)

Det er en ulykke for verdenssamfunnet at CSD i strid med Rio-erklæringen ikke har erkjent at militær produksjon og forbruk (våpenproduksjon og krig) er et enormt problem for menneskenes helse, utvikling og miljø. Våpenomsetningen og krigene er idag så ødeleggende og har en slik utbredelse globalt at selve livsgrunnet for menneskene er truet i sikkerhetens navn

Det er derfor maktpåliggende at FN s kommisjon for bærekraftig utvikling (CSD) tar initiativ til å sette den militære sektor på dagsorden. Det kan blant annet gjøres ved at dette temaet blir behandlet innenfor hovedtemaet bærekraftig produksjon og forbruk .

Vi oversender de tre dokumentene vi leverte inn tidligere til ny vurdering.

For Fredsgruppa til Forum for Miljø og utvikling

Svein Hjetland
Svein Hjetland (Norges Fredslag)

Edel Havin Beukes
Edel Havin Beukes (IKFF)

Military Production and Consumption Related to Developmental Sustainability

Military production and consumption are a serious impediment to sustainable development as they cause pollution, occupy resources that could otherwise be spent on activities promoting sustainable development, and can be a factor in causing armed conflicts and wars.

Even though the Rio Declaration mentions military and peace issues, these issues have hitherto not been addressed by the CSD. And even though the CSD deals with production and consumption patterns related to sustainable development, military production and consumption have to date not been on the CSD agenda.

The passivity of the World Summit in this matter has raised critical response from authoritative UN sources:

- a) (We are) "stressing the importance of the symbiotic relationship between disarmament and development in current international relations, and concerned at increasing global military expenditure, which otherwise be spent on development needs" (General Assembly Resolution A/57/65, 2002)
- b) "The World Summit missed an extraordinary opportunity to address this issue" (the UN Under-Secretary-General for Disarmament Affairs).

As the central following up organ of Rio and Johannesburg CSD needs to remedy the unfortunate fact that military production and consumption has not been discussed in the context of sustainable development. The issue has a legitimate place and fit in for treatment within CSD's main category "Production and Consumption", and we therefore propose:

- *reconfirm principles 24 and 25 of the Rio-Declaration, and underline that armed conflicts and wars as well as military production and consumption cause death and human suffering and/or are a serious impediment to sustainable development.*
- *initiate an analysis of the effects on sustainable development of military production and consumption, with a view to reallocating resources for combating poverty and environmental harm.*
should also encourage increased research on the relationship between armed conflict, environment and development.

Bidrag fra ForUMs arbeidsgruppe for fred, miljø og utvikling:

Nasjonal Agenda 21

Fokus på forsvarrets øvings- og skytefelt

ForUM ser det som viktig at det rettes et fokus på forsvarrets øvingsfelt og utvidelser av skytefelt i den kommende handlingsplanen.

I invitasjonen til å komme med innspill til handlingsplanen for bærekraftig utvikling – Nasjonal Agenda 21 vises det til at arbeidet med bærekraftig utvikling krever et helhetsperspektiv. Dette er av avgjørende betydning å se på alle krefter som bidrar til å redusere en bærekraftig utvikling. For eksempel bidrar de militære øvingsfeltene i nord til store og uerstøttelige ødeleggelser av naturen. Like alvorlig er at disse ødeleggelsene bidrar ikke bare til at det ødelegger reinbeitet, men også reduserer omfanget av mulige områder for reinbeite. På den måten reduseres samenes næringsgrunnlag.

ForUM vil være aktivt deltakende på dette temaet sammen med andre grupper og organisasjoner. Hvordan vi vil arbeide med dette temaet, vil vi komme tilbake til på et seinere tidspunkt. ForUM har gjennom mange år arbeidet aktivt med bærekraftig utvikling både i nasjonal og internasjonal sammenheng. Blant annet har organisasjonen bygget opp betydelig kunnskap og kompetanse på området militær produksjon og forbruk og hvordan dette undergraver muligheten for bærekraftig utvikling.

Vi ønsker også å delta aktivt i andre deler av prosessen, som å bli tatt med på høringer, konferanser osv.

NORGES AMBISJONER OM Å VÆRE EN FREDSNASJON

"Krigføring er grunnleggende destruktivt for bærekraftig utvikling" (fra prinsipp 24 i Rio-erklæringen).

"Fred, utvikling og miljø-bevaring er gjensidig avhengige av hverandre og uatskillelige" (prinsipp 25 i Rio-erklæringen).

Der er "et symbiotisk forhold mellom nedrustning og utvikling", uttaler FNs generalsekretær og generalforsamling (22. Okt. 2002)

Forståelsen av og kunnskapen om disse forhold bør prege vårt samfunn. Det vil blant annet innebære at nivået for produksjon og anskaffelse av våpen i Norge og i de fleste land må reduseres betraktelig. Bruk av våpen og annen militær aktivitet forurenser i urimelig grad, og de enorme militærutgiftene representerer en kraftig hindring for samfunnsutviklingen i de fattige landene. Dessuten er Norge gjennom våpenproduksjon medvirkende til opprettholdelsen av den konfliktløsningsmodellen som bygger på bruk av våpen.

Hvis det er Norges målsetting å forandre på dette, må landet stå for en markert fredskultur gjennom reell nedrustning, og slik bidra til at høyst tiltrengte ressurser til miljø og utvikling kan frigjøres, samtidig som verden kan bli befridd fra krigens svøpe.

Med hilsen

Arbeidsgruppe for Fred, Miljø og Utvikling
i organisasjonen Forum for Miljø og Utvikling.